

NASJONAL KOMPETANSETJENESTE for TRAUMATOLOGI

Sammen redder vi liv
Trafikalt Grunnkurs Førstehjelp

Torben Wisborg

Mari Bergan Mørkved

Trafikalt Grunnkurs Førstehjelp (TGF)

Bakgrunn for prosjektet

- Sammen redder vi liv, TGF ikke revidert siden 2003 (NFR)

Prosjektmål

- Oppdatere det faglige innholdet i dagens TGF kurs
- Pedagogisk fundert forslag til læremetoder

Målgrupper for prosjektet

- Kjøreskoleelever og kjøreskolelærere (førstehjelpsinstruktører)

Rammer for prosjektet

- Ikke overskride dagens tidsramme for kurset
- Innenfor rammene satt for læringsmål i Trafikkopplæringsforskriften § 8-3

Metoder benyttet i prosjektet

- Relevant forskningslitteratur og fagekspertise, erfaringer fra andre land
- 2 spørreundersøkelser

Trafikkrelaterte personskader

I følge WHO dør det på verdensbasis omtrent 1,3 millioner mennesker årlig i trafikken og mellom 20 og 50 millioner skades

Unge mennesker rammes

- Skader fra trafikkulykker utgjør den viktigste dødsårsaken blant personer i alderen 15 til 29 år, internasjonalt
- Norge, er dødsfall fra ulykker i trafikken den vanligste dødsårsaken i aldersgruppen 15-24 år
- De fleste som dør av skader dør på skadested (60-85%)

Trafikkrelaterte personskader forts

Norge

- Antallet omkomne og skadde i trafikken på vei ned
Historiske lave tall
- Myke trafikanter – trenden motsatt, antall skadde og omkomne økende

Internasjonalt

Myke trafikanter utgjør halvparten av de drepte på veiene

Førstehjelpskurs, som en del av trafikkopplæringen

Norge

Obligatorisk del av Trafikalt Grunnkurs

4 timer (3+1)

Andre land

Obligatorisk: Østerrike(6t), Tyskland(7t), DK (8t), Sveits (10t), Tsjekkia (4t), Slovenia, Frankrike og Ungarn (timeantall ukjent)

Ikke obligatorisk: Sverige, Finland og UK

Flere land krever bestått kurstest i førstehjelp før oppkjøring

Nettbasert spørreundersøkelse – tidl kjøreskoleelever

- Delt på Facebook, Messenger og traumatologi.no
- 520 personer deltok

3 Hovedfunn:

1. 67 % svarte JA på at det var noe ved undervisningen som kunne vært bedre
2. 68 % svarte NEI på om førstehjelpskurset hadde gjort dem tilstrekkelig forberedt til å være førstehjelper ved en ulykke
3. Flesteparten av de forespurte svarte korrekt på kunnskapsspørsmål, om tidl å prioritere varsling av 1-1-3 og å sikre skadested. Vesentlig færre svarer korrekt vedrørende tiltakene, når fri luftvei skal etableres og HLR igangsettes

Ringeundersøkelse til kjøreskoler

10 kjøreskoler

Geografisk spredning

- Det store flertall opplever et behov for en faglig oppdatering
- Ønske om at det blir et krav til oppdatering/repetisjonskurs
- Mest tid blir brukt til praktisk trening
- Praktisk trening fungerer best for denne elevgruppen
- Usikkerhet om hva som gjelder mht hjelmbruk og hvilken hjelmtypede de bør ta med i undervisning
- Språk- og kulturutfordringer
- Hvordan undervisningen legges opp, er mye opp til den enkelte instruktør. Det utføres forskjellig fra kjøreskole til kjøreskole og fra instruktør til instruktør
- Ulik praksis på hva slags utstyr som benyttes i undervisningen
- I dagens praksis forbereder ikke elevene seg i forkant av kurset, men flere instruktører synes det kunne vært en fordel. Vil da kunne fokusere mer på den praktiske treningen, som samtlige besvarte at elevene hadde størst utbytte av

Førstehjelp og lekfolk

- Sparsom forskning på førstehjelp gitt av lekfolk i traumesituasjoner
- Norge: Høy velvillighet til å hjelpe
- Barrierer - frykt for å gjøre galt

Førstehjelpskurs og lekfolk

Mye forskning på lekfolk og opplæring har fokus på opplæring i HLR og bruk av hjertestarter + studier på opplæring av barn i enkle livreddende tiltak. Få studier på førstehjelpskurs i forbindelse med førerkortopplæring

Studier og fokus

- *Tsjekkia*: Pilotstudie. Erfaringsbasert førstehjelpsundervisning
- *DK*: Effekt av obligatoriske førstehjelpskurs ved kjøreskoler
- *Østerrike*: Så på endring av allerede etablerte undervisningsmetoder/struktur i lovpålagte førstehjelpskurs
- *Tyskland*: Observasjonsstudie. Om offisielle førstehjelpskurs i landet ble levert i henhold til retningslinjer for HLR

Internasjonale retningslinjer i førstehjelp

- 2015: internasjonal konsensus på førstehjelp
- Internasjonal guideline i førstehjelp

Basert på anbefalingene, bør følgende momenter inngå i TGF:

1. Sikre skadested
2. Tilkalle hjelp
3. Sikre fri luftvei-fjerne hjelm-leiring
4. Stanse traumatiske blødninger
5. Forebygge nedkjøling

Målgrupper for prosjektet

Kjøreskoleelever

- Millenials

Kjøreskolelærere/instruktører i førstehjelp

Anbefalte læringsmål – 5 stk

Sikre skadested Elevene skal være i stand til å hindre ytterligere skade ved å bruke refleksvest, varseltrekant og andre tilstedeværende til å stoppe/dirigere trafikk

Tilkalle hjelp Elevene skal kjenne nødnummer 1-1-3 og være i stand til å varsle om en skade med sted og omfang

Sikre fri luftvei – fjerne hjelm – leiring Elevene skal være i stand til å etablere fri luftvei hos en liggende og en sittende person, og skal kunne fjerne en integralhjelm med hjelper

Traumatiske blødninger Elevene skal være i stand til å stanse pågående ytre blødning med kompresjon, pakking og improvisert eller ekte bandasjemateriell

Forebygge nedkjøling Elevene skal være i stand til å hindre nedkjøling av den skadde ved forflytning, leiring på isolerende underlag og tildekking (med samtidig kontroll av fri luftvei)

Konklusjon

- Stor variasjon i hvordan det undervises i TGF
- Instruktører føler seg ikke kompetente/oppdaterte på faglig innhold
- Elever føler seg ikke tilstrekkelig forberedt til å yte førstehjelp ved en ulykke og mener undervisningen kunne vært bedre
- Behov for en lett tilgjengelig arena for kunnskap, både for elever og instruktører

Våre anbefalinger

- Et digital læringsverktøy som kan nås via pc, nettbrett og smarttelefon
- Den teoretiske delen tas av elevene i forkant av felles undervisning
- Elever og lærere må avlegge en teoretisk test i portalen
Elevene før felles undervisning og lærere 1 gang årlig, for å kunne beholde instruktørgodkjenning

Våre anbefalinger forts

- At befolkningen følger et **enhetlig og sammenhengende undervisningsopplegg** fra barnehage og videre, der TGF blir en integrert del
- Utarbeidelse av **en felles, nasjonal kunnskapsportal for alle førstehjelpsdugnadens målgrupper**
- Et samarbeid på tvers av allerede etablerte prosjekter i **dugnaden**, anses som nødvendig, for å sørge for en felles løsning for livslang læring

NASJONAL KOMPETANSETJENESTE for TRAUMATOLOGI

Takk for oppmerksomheten

www.traumatologi.no

